

Només resten quatre pedres i era el cafè

Un nou relat del Grup d'Escriptors del Montseny

Ruïnes de l'antiga casa del Cafè de la Calma | Foto: Josep Maria Panareda

Fa uns dies vaig oferir una conferència a la sala Bernat Martorell de Sant Celoni i vaig parlar sobre si un dia tot serà bosc al Montseny. Era entorn a la dinàmica i l'evolució del paisatge, sobretot en relació amb els canvis d'ús. Però no parlaré directament dels boscos, sinó del que més em va sorprendre de la reacció dels assistents. Fou en el moment de projectar una imatge de la casa del Cafè de la Calma del Montseny quan era habitada. Era una fotografia d'ara fa gairebé un segle.

En el lloc conegut com el Cafè només resten trossos de paret i quatre pedres tombades de gres vermell, una pedra típica d'alguns indrets de la Calma i de la vall del Congost. L'expressió de la cara dels assistents era suficient per copsar l'estranyesa de com pot ser que una casa tan gran, així es veia en la fotografia, hagi esdevingut un petit munt de pedres mig caigudes en tan poc temps. Els que coneixien el Cafè d'ara, i eren forces, tenien la idea que es tractava d'una casa més aviat petita.

La meua intenció era fer entendre com canvien els paisatges, els boscos i també les cases. Algunes masies s'han restaurat i ja no s'hi veuen gallines corrents i picotejant, ni porcs furgant per l'entorn, ni el carro ple de farratge per al bestiar, ni els pallers, ni el pou, ni el forn, ni el femer. Ara la porta i les finestres tanquen bé i a l'entrada hi ha una taula amb cadires i un parell de

cotxes al costat.

Però no totes les cases buides d'estadants han tingut la mateixa sort. Moltes s'han enfonsat ben aviat i esdevingut un no res. Només cal que es trenqui un finestró o unes teules que permetin que l'aigua de la pluja entri cap a dins de la casa. Les llates i les bigues, que seques es mantenen fermes anys i anys, amb l'aigua es descomposen en quatre dies, es podreixen i fan que la teulada cedeixi. Tot és començar i amb un gran forat que permet mirar el cel des de l'antic menjador, hi cau més i més aigua quan plou i les parets cauen.

Però sovint hi ha qui accelera el procés d'enrunament. Uns tafaners o uns brètols hi entren, s'enfilen per les parets i fan la seva feina: juguen a fer punteria a una ampolla de cervesa, calen foc amb les fustes de les bigues, armaris i portes i arrenquen no sé què ni per què, diguem-ne per divertir-se o per endur-s'ho. D'altres s'acosten en cotxe o furgoneta i se'n duen les teules que tenen aspecte de velles o les pedres ja ben tallades, tot ben preparat per aixecar una paret a casa, vendre-les o guardar-les per si de cas algun dia. I entre visita i visita de forasters la pluja, el vent i la neu fan que tot plegat sembli ben natural.

I aquesta és la història del Café. Aviat hi tornarem i ens preguntarem on és el Café, desconcertats perquè el GPS del mòbil ens assenyala que és ací on som ara, i no en veiem cap rastre. Algú una mica observador ens farà veure que unes quatre pedres desordenades enmig de la gespa indiquen que hi havia una casa.

Quina imaginació, pensarem.

No, ens diu, el temps passa volant i ara per uns i ara pels altres, no queda res més que aquestes quatre pedres.

Bé, quatre pedres i molta imaginació, li manifestarem de nou amb cara de dubtes.

No, ens respon l'atrevit observador, fixeu-vos en les feixes esglaonades que eren camps i observa aquestes línies, són les marques de les antigues parets.

I tu creus, interpel·larem incrèduls amb el mòbil a la mà, i tu creus que hi havia un café.

Un café amb la barra i la música a tot drap penso que no, ens replicarà l'instruït, però sí un lloc de trobada de pastors i artigaires per fer-la petar una estona. I si la mestressa els hi prepara un copeta d'aiguarent o quelcom que se sembri a un café, hi tornaran l'endemà o el dia que hi tornin a passar. I quan plovia o hi havia boira era un bon aixopluc.